

Číslo: 7029/2021-2022

SPRÁVA

o výsledkoch školskej inšpekcie

vykonanej v dňoch od 25. 01. 2022 do 27. 01. 2022

Názov kontrolovaného subjektu	
Materská škola, Stročín 86	
Zriaďovateľ	Obec Stročín

Vedúci zamestnanec kontrolovaného subjektu:

Mária Lechmánová, riaditeľka školy¹

V súlade s poverením na **tematickú inšpekciu** č. 7029/2021-2022 zo dňa 21. 01. 2022 inšpekciu **vykonala:**

Mgr. Mária Hudáková, školská inšpektorka, ŠIC Prešov

1 PREDMET ŠKOLSKEJ INŠPEKCIE

Stav zavedenia povinného predprimárneho vzdelávania v materskej škole, výchovno-vzdelávacej činnosti a učenia sa detí, pre ktoré je predprimárne vzdelávanie v materskej škole povinné

1.1 ZÁKLADNÉ ÚDAJE

Kontrolovaným subjektom bola vidiecka štátna materská škola (ďalej aj ako „MŠ“) s vyučovacím jazykom slovenským, ktorá zabezpečovala celodennú výchovu a vzdelávanie v jednej heterogénnej triede. Do MŠ bolo prijatých 18 detí, pričom 7 z nich sa po viacročnej dochádzke do MŠ ako spádovej školy stalo plynulo deťmi plniami povinné predprimárne vzdelávanie (ďalej aj ako „PPV“). K aktuálnemu školskému roku škola neevidovala žiadnu žiadosť zákonného zástupcu o prijatie dieťaťa s PPV do MŠ.

1.2 ZISTENIA A ICH HODNOTENIE

1.2.1 Formálne predpoklady pre zavedenie povinného predprimárneho vzdelávania

MŠ uskutočňovala výchovu a vzdelávanie podľa **školského vzdelávacieho programu** s názvom „Štvorlístok“ (ďalej len „ŠkVP“), ktorý bol vypracovaný v súlade so Štátnym vzdelávacím programom pre predprimárne vzdelávanie v materských školách a obsahoval náležitosti podľa školského zákona. Učebnými osnovami ŠkVP boli vzdelávacie štandardy jednotlivých vzdelávacích oblastí príslušného štátneho vzdelávacieho programu, avšak ani

¹ Voľné miesto vedúceho pedagogického zamestnanca bolo obsadené bez výberového konania od 21. 08. 2021.

pokyny ani usmernenia² súvisiace s cieľmi a obsahom vzdelávania detí, pre ktoré bolo predprimárne vzdelávanie povinné neboli v učebných osnovách implementované. S cieľom dosiahnuť jednotné postupy a spoluprácu učiteliek v rámci plánovania a prípravy výchovno-vzdelávacej činnosti (ďalej aj ako „VVČ“) si škola ako súčasť ŠkVP vypracovala východiská plánovania VVČ. Zabezpečenie zodpovedajúceho predprimárneho vzdelávania sa opieralo aj o podporné aktivity³, ktoré MŠ zakomponovala do plánu práce školy.

Deklarovanie osobitostí, pokynov a usmernení súvisiacich s PPV v podmienkach školy nebolo postačujúce (okrem pravidiel týkajúcich sa prijímania a dochádzky detí do MŠ), čo sa negatívne odrazilo v riadení a organizácii sledovanej VVČ. Záznamy v triednej knihe síce potvrdzovali, že uskutočnené vzdelávacie aktivity v sebe integrovali rozmanité obsahy, ale nebolo z nich zrejmé, s akým rešpektom k vývinovým špecifikám detí sa stanovené ciele dosahovali. Chýbalo aj následné systematické overovanie plnenia cieľov, čo nevytváralo predpoklady na optimalizáciu a zlepšovanie edukačného procesu.

Spôsoby a zásady zaisťovania **bezpečnosti a ochrany zdravia** pri výchove a vzdelávaní vrátane informácií týkajúcich sa procesov prijímania a dochádzky detí s PPV do MŠ boli zadefinované v školskom poriadku. Denný poriadok akceptoval organizačné podmienky výchovy a vzdelávania určené príslušným štátnym vzdelávacím programom a bol spracovaný s ohľadom na možnosti školy i výchovno-vzdelávacie potreby detí. Riaditeľka školy pri prijímaní detí na predprimárne vzdelávanie dodržala stanovenú kapacitu MŠ, pričom počet detí zaradených v triede bol v súlade so všeobecne záväznými právnymi predpismi. Výchovu a vzdelávanie zabezpečovali dve pravidelne sa striedajúce učiteľky.

Podľa plánu rokovania **pedagogickej rady** (ďalej len „PR“) mala riaditeľka školy zámer prezentovať zistenia z kontroly VVČ dvakrát ročne. Predložené zápisnice z rokovania PR obsahovali zovšeobecnené zistenia, ale tie málo odhaľovali podstatu učebných problémov u detí, pre ktoré bolo predprimárne vzdelávanie povinné. Vzdelávanie pedagogických zamestnancov nepatrilo k prioritám školy, čo vyplynulo aj z výsledkov informačného dotazníka pre riaditeľa školy. MŠ nemala vypracovaný ani plán profesijného rozvoja, a to nevytváralo predpoklady na zvyšovanie kvality pedagogickej činnosti učiteliek vo vzťahu k deťom s PPV a zvlášť k deťom so špecifickými potrebami⁴. Menej efektívne učiteľky reagovali na požiadavku pedagogického diagnostikovania a hodnotenia detí. Predložené záznamy o deťoch boli vedené formálne a bez informácií o pedagogických situáciách, ktoré by mali napomáhať posúvať dieťa do zóny najbližšieho osobného rozvoja. Na tvorbu odborného portfólia, resp. metodických materiálov týkajúcich sa PPV sa učiteľky nezameriavali, čo bolo potvrdené aj výsledkami informačného dotazníka pre riaditeľa školy.

Predprimárne vzdelávanie zabezpečovali dve učiteľky, ktoré splňali **kvalifikačné predpoklady** na výkon pracovnej činnosti v MŠ. VVČ v triede nebola posilnená iným pedagogickým zamestnancom ani odborným zamestnancom.

Fyzickou prehliadkou interiéru a exteriéru MŠ, ako aj rozhovorom s riaditeľkou školy bolo zistené, že **materiálno-technické vybavenie** zohľadňovalo potreby detí, pre ktoré bolo predprimárne vzdelávanie povinné. Škola disponovala primeranou škálou didaktických

² Povinné predprimárne vzdelávanie: Sprievodca cieľmi a obsahom, Dieťa hovoriace iným jazykom: Možnosti kompenzačnej podpory v predškolskom vzdelávaní.

³ Zapájanie detí do výtvarných súťaží, rozvoj jemnej motoriky a vizuomotoriky – práca s tangramom, zhotovenie vlastného leporela, návšteva Bibliobusu.

⁴ Na PPV boli v MŠ prijaté aj deti zo sociálne znevýhodneného prostredia.

pomôcok⁵, detskými knihami rôzneho žánru, stavebnicami rozmanitého druhu a veľkostí a ďalšími hračkami a materiálmi, ktoré mohli učiteľky i deti využívať na podporu efektívneho učenia. Zvýšenú pozornosť si vyžadovalo zabezpečenie edukačných programov, ktoré by podporili rozvoj informačných a digitálnych kompetencií detí.

Prostredie MŠ bolo príjemné, útulné a svojim usporiadaním zaistovalo bezpečné hranie i učenie detí. Vnútorne vzdelávacie prostredie bolo možné obmieňať a preskupovať, a tým podnecovať záujem detí o nové aktivity. Školský dvor bol oplotený a jeho vybavenie (*voľné plochy, záhradné hry, pieskovisko*) poskytovalo deťom príležitosti na realizovanie vyváženého pohybového i záujmového programu.

Podmienky prednostného prijímania detí s PPV boli zadefinované v školskom poriadku. Kontrolou dokumentácie školy bolo zistené, že do času vykonania tematickej inšpekcie neboli zo strany zákonných zástupcov detí s PPV vznesené žiadne požiadavky na rozhodovanie riaditeľky školy vo veciach určených zákonom. Z vyjadrenia riaditeľky školy, ako aj z predloženej dokumentácie ďalej vyplynulo, že škola nezaevidovala prípad, aby zákonný zástupca dieťaťa nedbal o riadne plnenie PPV svojho dieťaťa.

1.2.2 Výchovno-vzdelávacia činnosť

Obsah pedagogických zámerov, ktoré si učiteľka naplánovala, bol integrovaný do viacerých vzdelávacích oblastí (*Jazyk a komunikácia, Človek a príroda, Matematika a práca s informáciami a Zdravie a pohyb*), ale jej príprava na riadenie VVČ vo vzťahu k dosahovaným cieľom, ako aj usporiadanie učebného prostredia neboli v jednotlivých organizačných formách dňa dostatočne vyvážené. Príležitosti na spontánne a aktívne učenie boli vytvorené predovšetkým vo voľných hrách a pri pobyte vonku, ale nie vždy bolo jasné, pomocou akých stratégií sa budú kompetencie detí rozvíjať. Priestor triedy nebol pripravený tak, aby si deti mohli vyberať z ponuky viacerých druhov aktivít, a to zapríčinilo, že sa strácal motivujúci moment k činnostiam. Deti si vyberali v prevažnej miere také hračky, pomocou ktorých si precvičovali hrubú a jemnú motoriku (*stavebnice a vykladačky*), ale poväčšine sa hrali samé pri stoloch, pričom sa ich postupy vyznačovali náchylnosťou k stereotypnému opakovaniu. Z dôvodu, že učiteľka neposkytla dostatok inštrukcií k pravidlám a náplni niektorých hier, deti nedokázali pri vzniknutých učebných problémoch pracovať podľa požadovaných postupov a volili si jednoduché kroky, ktoré nevedli k očakávaným výsledkom. Časť hrových činností, ktoré poskytovali príležitosti na osvojovanie matematických pojmov, resp. viedli k poznávaniu a rozlišovaniu farieb a k pochopeniu a používaniu predložiek (*pod, nad, vedľa*), učiteľka monitorovala len okrajovo, čo malo negatívny dopad na rozvoj myslenia detí v súvislostiach. Skupina detí sa pokúšala tvoriť aj námetovú hru *Na domácnosť*, ale tá trvala krátko a bez jasných signálov ich uspokojenia. Pozitívom v pedagogickej práci učiteľky bolo to, že prijímala hry detí bezpodmienečne a do ich rozhodnutí nezasahovala. Svoju zásadnú úlohu uľahčovať a podporovať učenie detí predkladaním ďalších učebných pomôcok a materiálov vo vzťahu k téme týždňa však plnila menej cieľavedome. Napriek tomu, že s deťmi komunikovala priebežne a vytvorila priestor na dokončenie hier, informácie o tom, ktoré zručnosti a vedomosti si podľa svojich možností osvojili, im neposkytla.

⁵ Stolové a spoločenské hry, číslice a písmená, hry na osvojovanie základov matematiky a fyzikálnych javov, Orffov inštrumentár, elektronické klávesy, nahrávky detských piesní, žinenky, lano, šmýkačka, hojdačka, lopty, náčinie na cvičenie, notebook, interaktívna tabuľa, multifunkčné zariadenie, televízor, rádio s CD prehrávačom, výtvarný a pracovný materiál a ďalšie.

Priestory a materiály na aktivity boli iba sporadicky pripravené tak, aby ich deti mohli využívať rôznymi spôsobmi, a to malo negatívny dopad na systematické rozvíjanie ich spôsobilostí a zručností. Primerané pracovné kompetencie deti preukazovali predovšetkým pri manipulovaní so stavebnicami a vyladačkami⁶ a pri sebaobslužných činnostiach.

Digitálne technológie ako prostriedok riešenia úloh a učebných problémov neboli využité, a to aj napriek tomu, že informačné zdroje, ktoré mala učiteľka pripravené, neboli z hľadiska potrieb detí postačujúce. Zo záznamov v triednej knihe a z plánov VVČ vyplynulo, že na ovládanie základov práce s digitálnymi technológiami škola vytvárala len minimálny priestor, čo malo negatívny dopad na rozvoj kompetencií detí v danej oblasti.

Napriek tomu, že väčšina z detí pochádzala zo sociálne znevýhodneného prostredia, vo vzájomných rozhovoroch i v komunikácii s učiteľkou preukazovali zodpovedajúce osvojenie slovenského jazyka. Problémy mali hlavne s osvojením základných pravidiel vedenia dialógu, ale na ich dodržiavanie boli učiteľkou priebežne a cieľavedome upozorňované. Vo vzdelávacej aktivite, ktorej náplň vychádzala zo vzdelávacích oblastí *Jazyk a komunikácia* a *Človek a príroda*, boli činnosti detí zamerané na rozvoj slovnej zásoby a na identifikovanie niektorých lesných zvierat prostredníctvom obrázka. V jazykovom prejave však bola dominantná učiteľka. Komunikáciu s deťmi založila na uzavretých otázkach, a tým im neumožnila vyjadrovať svoje myšlienky, poznatky ani osobné skúsenosti. Frontálne vyučovanie viedlo nielen k pasívnemu prijímaniu informácií, ale aj k úplnej nečinnosti niektorých detí. Rozvíjanie spôsobilosti sformulovať otázku v rozhovore, a tým aj schopnosť tvoriť opytovacie vety, absentovalo, čo zároveň negatívne vplývalo na rozvoj informačných kompetencií. Deti prezentovali nízky záujem o činnosti s knihami, resp. o vyhľadávanie a dopĺňanie informácií, avšak na druhej strane sa dožadovali čítania rozprávok, počas ktorého sa dokázali primerane sústrediť.

Za účelom rozvíjania grafomotorických zručností učiteľka využila pracovné listy, ktoré rešpektovali prepojenosť s osvojovaným obsahom na tému *Zvieratá v zime*, ale nenaplnili požiadavku primeranosti ani požiadavku logicky usporiadaného systému učiva. Deti mali za úlohu vyfarbiť zvolené zvieratko (*to si vyžadovalo dobrú orientáciu na ploche i ovládanie pohybu dlane a prstov*), ale pritom im nebolo jasné, aký výsledok sa od nich očakáva. Z uvedeného dôvodu sa o priebežnú kontrolu vlastných postupov snažili len niektoré z nich, ale o konfrontáciu prípadných neúspechov nejavili záujem. Počas plnenia úloh bolo pozorované, že časť detí ešte nedokázali držať grafický materiál správnym spôsobom, resp. regulovať tlak na papier, a preto zadanie nespĺnili v očakávanej kvalite.

Rozvíjanie motorických schopností a pohybovej gramotnosti detí bolo podporované pohybovými aktivitami a hrami v triede i na pobyte vonku. Zostavou realizovaných zdravotných cvičení s využitím stimulačného prostriedku (*valček*) učiteľka zabezpečila, aby si deti precvičili celé telo. K požadovanému pohybu ich iniciovala slovom aj ukážkou a zároveň vhodnými pokynmi postupy detí korigovala, čím sa ich pohyby zlepšovali. Na pobyte vonku deti absolvovali krátku vychádzku, v rámci ktorej si zdokonaľovali chôdzu po nerovnom teréne. Pri hrách na školskom dvore sa pohybovali sebavedome a pri rozvíjaní špecifických pohybových zručností (*brodenie sa snehom, kĺzanie*) využívali priestor nápadito.

Rozvoj sociálnych a personálnych kompetencií bol podporený prostredím, v ktorom prevládala rešpekt a vzájomné akceptovanie sa. V prípadoch, keď sa vyskytli nežiaduce prejavy spoločenského správania, učiteľka deti usmerňovala a pomáhala im hľadať kompromisy, ale na diskusie o odlišných stanoviskách im neposkytla potrebný čas. Málo pozornosti venovala aj

⁶ Plyšová kocka pre rozvoj motoriky, magnetická kresliaca tabuľka, stavebnica Maxi blocks.

posudzovaniu a hodnoteniu priebehu a výsledkov VVČ. Pri hodnotení často využívala všeobecné formulácie, ktoré nešpecifikovali hodnotený problém (*napr. dobre si to urobil/a, je to pekné*) ani nepotvrdovali individualizáciu vzdelávania. Z dôvodu, že deti neboli vyzývané na posudzovanie a hodnotenie hier a aktivít, svoje práce odkladali na určené miesto bez záujmu o ich prezentovanie.

2 ZÁVERY

ŠkVP spĺňal požiadavky príslušného štátneho vzdelávacieho programu, avšak postupy a zásady súvisiace s dosahovaním cieľov a obsahu PPV neboli ani v dokumente ani v iných interných predpisoch konkretizované. Výchovu a vzdelávanie detí organizovala škola v bezpečnom prostredí. Zlepšenie si vyžadovala interpretácia i vyhodnocovanie zistení z kontroly VVČ vo vzťahu k potrebám detí s PPV. Odbornosť vyučovania bola zabezpečená na 100 %, avšak aktualizovanie a rozširovanie profesijných kompetencií pedagogických zamestnancov absentovalo. Podmienky výchovy a vzdelávania zohľadňovali potreby detí s PPV. Postupy a zákonom stanovené podmienky prijímania detí na PPV škola mala rozpracované. Na rozhodovanie riaditeľky školy vo veciach určených zákonom a súvisiacich s plnením PPV neboli zo strany zákonného zástupcu dieťaťa vznesené žiadne požiadavky.

VVČ bola uskutočňovaná v prostredí pozitívnej interakcie medzi učiteľkou a deťmi. Nedostatky boli zaznamenané v aplikovaní stratégií VVČ vo vzťahu k individuálnym vzdelávacím potrebám detí i vo vzťahu k plnenému obsahu výchovy a vzdelávania. Frontálny spôsob práce v riadených vzdelávacích aktivitách potlačal iniciatívu, tvorivosť a osobný rozvoj detí s PPV. Osvojovanie základov slovenského jazyka bolo podporované adekvátnou sociálnou komunikáciou. Zlepšenie si vyžadoval systém práce s digitálnymi technológiami, rozvíjanie grafomotorických zručností detí a obohacovanie ich skúseností s písanou podobou jazyka. Pohybové aktivity deti zvládali s primeraným sebavedomím, riadením a koordináciou. K slabým stránkam VVČ patrilo uplatňovanie priebežného a záverečného hodnotenia činností a výkonov detí vo vzťahu k stanoveným zámerom.

SILNÉ STRÁNKY

- nezaznamenané.

OBLASTI VYŽADUJÚCE SI ZLEPŠENIE

- implementácia pokynov a usmernení súvisiacich s cieľmi a obsahom vzdelávania detí, pre ktoré je predprimárne vzdelávanie povinné, do ŠkVP a učebných osnov,
- realizovanie pedagogického diagnostikovania detí s cieľom zaistiť východiská pre možné zmeny v predškolskej edukácii s dôrazom na individuálne zvláštnosti a osobitosti detí, pre ktoré je predprimárne vzdelávanie povinné,
- aktualizovanie a rozširovanie profesijných kompetencií pedagogických zamestnancov.

Zistilo sa porušenie všeobecne záväzných právnych a interných predpisov:

1. § 40 ods. 4 zákona č. 138/2019 Z. z. o pedagogických zamestnancoch a odborných zamestnancoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (*riaditeľka školy nevydala plán profesijného rozvoja*).

Zamestnanci, ktorých sa príslušné inšpekčné zistenia týkajú, boli s výsledkami a závermi oboznámení.

OPATRENIA ŠTÁTNEJ ŠKOLSKEJ INŠPEKCIE

Na základe zistení a ich hodnotení uvedených v správe o výsledkoch školskej inšpekcie Štátna školská inšpekcia uplatňuje voči vedúcemu zamestnancovi kontrolovaného subjektu tieto opatrenia:

1. odporúča:

- a) zapracovať pokyny a usmernenia súvisiace s cieľmi a obsahom vzdelávania detí, pre ktoré je predprimárne vzdelávanie v MŠ povinné, do ŠkVP a učebných osnov,
- b) realizovať pedagogické diagnostikovanie detí spôsobom, ktorý zaistí východiská pre možné zmeny v predškolskej edukácii s dôrazom na individuálne zvláštnosti a osobitosti detí, pre ktoré je predprimárne vzdelávanie povinné,
- c) definovať stratégie VVČ vo vzťahu k individuálnym vzdelávacím potrebám detí,
- d) vypracovať postupy a zásady na zlepšenie rozvoja grafomotorických zručností, digitálnych kompetencií a na rozširovanie skúsenosti detí s písanou rečou a zabezpečiť ich dodržiavanie preukázateľným spôsobom.

2. ukladá kontrolovanému subjektu opatrenie:

- a) Vydať plán profesijného rozvoja.

Termín: do 15. 03. 2022

Zodpovedná: riaditeľka školy

Správu o splnení uloženého opatrenia na odstránenie zisteného nedostatku a jeho príčin predložiť Školskému inšpekčnému centru Prešov v termíne **do 31. 03. 2022**.

PÍSOVNÉ MATERIÁLY POUŽITÉ PRI ŠKOLSKEJ INŠPEKCII

1. ŠkVP
2. plán práce školy
3. školský poriadok
4. prevádzkový poriadok
5. denný poriadok
6. plán rokovania PR
7. zápisnice z rokovania PR
8. záznamové hárky z pedagogického diagnostikovania detí
9. plán kontroly VVČ
10. záznamy z kontrolnej činnosti
11. plány VVČ
12. triedna kniha
13. kniha dochádzky detí
14. doklady o vzdelaní učiteliek
15. poverovací dekrét riaditeľky školy
16. osobné spisy detí, pre ktoré bolo predprimárne vzdelávanie povinné

Správu o výsledkoch školskej inšpekcie vyhotovila:

školská inšpektorka: Mgr. Mária Hudáková

Dňa: 04. 02. 2022

PREROKOVANIE SPRÁVY

Na prerokovaní správy o výsledkoch školskej inšpekcie sa zúčastnili:

- a) za Štátnu školskú inšpekciu, Školské inšpekčné centrum Prešov:
Mgr. Mária Hudáková
- b) za kontrolovaný subjekt zodpovedný vedúci zamestnanec:
Mária Lechmánová

Prerokovanie správy o výsledkoch školskej inšpekcie potvrdzujú dňa 24. 02. 2022 v Prešove:

- a) za Štátnu školskú inšpekciu, Školské inšpekčné centrum Prešov:

Mgr. Mária Hudáková

- b) za kontrolovaný subjekt zodpovedný vedúci zamestnanec:

Mária Lechmánová

Vyjadrenie vedúceho zamestnanca kontrolovaného subjektu, ktorého sa zistenia týkajú
(vedúci zamestnanec môže zaslať písomné vyjadrenie k obsahu správy do 5 pracovných dní od prerokovania):

Mária Lechmánová, riaditeľka školy

Stanovisko školského inšpektora k vyjadreniu:

Mgr. Mária Hudáková, školská inšpektorka

Na vedomie

Úsek inšpekčnej činnosti